

من زنی بودم که پیوسته استحاضه می شدم و همیشه در حال خونریزی بسیار سخت و طاقت فرسا به سر می بردم. از این رو نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم رفتم تا ایشان را در جریان گذاشته و در این مورد از ایشان سوال کنم. و ایشان را در منزل خواهرم ام المؤمنین زینب دختر جحش یافتم. گفتم: یا رسول الله، من زنی هستم که همیشه در حال خونریزی بسیار سخت و طاقت فرسا هستم و پاک نمی شوم. نظرتان در این مورد چیست؟ برآستی مرا از نماز خواندن و روزه گرفتن باز داشته است؟ پس رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «من تو را به استعمال پاره ای پنبه سفارش می کنم (تا بدان فرج خویش را ببندی) چرا که پنبه، خون را از بین می برد».

از حَمَّة بنت جحش رضی الله عنها روایت است که می گوید: من زنی بودم که پیوسته استحاضه می شدم و همیشه در حال خونریزی بسیار سخت و طاقت فرسا به سر می بردم. از این رو نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم رفتم تا ایشان را در جریان گذاشته و در این مورد از ایشان سوال کنم. و ایشان را در منزل خواهرم ام المؤمنین زینب دختر جحش یافتم. گفتم: یا رسول الله، من زنی هستم که همیشه در حال خونریزی بسیار سخت و طاقت فرسا هستم و پاک نمی شوم. نظرتان در این مورد چیست؟ برآستی مرا از نماز خواندن و روزه گرفتن باز داشته است؟ پس رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «أُنْعَثُ لِكَ الْكُرْسُفِ، فَإِنَّهُ يُدْهِبُ الدَّمَ»: «من تو را به استعمال پاره ای پنبه سفارش می کنم (تا بدان فرج خویش را ببندی) چرا که پنبه، خون را از بین می برد». حمنه گفت: خون بیشتر از آن است که پنبه جلوی آن را بگیرد؛ رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «فَاتَّخِذِي ثُوبًا»: «از پارچه ای استفاده کن». گفت: خون بیشتر از آن است (و این کار سودی ندارد). رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «سَأْمُرُكَ بِأَمْرَيْنِ أَيُّهُمَا فَعَلْتِ أَجْرًا عِنْدَكَ مِنَ الْآخِرِ، وَإِنْ قَوَيْتِ عَلَيْهِمَا فَأَنْتِ أَعْلَمُ»: «تو را به دو امر فرمان می دهم که هر کدام از آن دو را انجام دهی، تو را از دیگری کفایت می کند؛ و اگر توانایی انجام هر دو را داشته باشی، تو خود بهتر می دانی کدامیک را انتخاب کنی». آنگاه به او فرمود: «إِنَّمَا هَذِهِ رَكْعَةٌ مِنْ رَكْعَاتِ الشَّيْطَانِ فَتَحْيِضِي سَنَةً أَيْامًا أَوْ سَبْعَةَ أَيَّامٍ فِي عِلْمِ اللَّهِ، ثُمَّ اغْتَسِلِي حَتَّى إِذَا رَأَيْتِ أَنَّكَ قَدْ طَهَّرْتِ، وَاسْتَنْقَأْتِ فَصَلِّي ثَلَاثًا وَعِشْرِينَ لَيْلَةً أَوْ أَرْبَعًا وَعِشْرِينَ لَيْلَةً وَأَيَّامًا وَصُومِي، فَإِنَّ ذَلِكَ يُجْزِيكَ، وَكَذَلِكَ فَافْعَلِي فِي كُلِّ شَهْرٍ كَمَا تَحِيضُ النِّسَاءُ، وَكَمَا يَطْهَرْنَ مِيقَاتِ حَيْضِهِنَّ وَطَهْرِهِنَّ، وَإِنْ قَوَيْتِ عَلَى أَنْ تُؤَخِّرِي الظَّهْرَ وَتُعَجِّلِي العَصْرَ فَتَغْتَسِلِينَ وَتَجْمَعِينَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ الظَّهْرَ وَالعَصْرَ، وَتُؤَخِّرِينَ المَغْرِبَ وَتُعَجِّلِينَ العِشَاءَ، ثُمَّ تَغْتَسِلِينَ وَتَجْمَعِينَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ فَافْعَلِي، وَتَغْتَسِلِينَ مَعَ الفَجْرِ فَافْعَلِي، وَصُومِي إِنْ قَدِرْتِ عَلَى ذَلِكَ»: «بی گمان خون استحاضه، ضربه ای از ضربات شیطان است و تو شش یا هفت روز را (مطابق حکم و شریعت الله) حیض و قاعدگی ماهیانه حساب کن، آنگاه وقتی دانستی از قاعدگی ماهیانه پاک شدی، غسل کن و خون حیض را از بدن و لباس پاک کن، سپس بیست و سه یا بیست و چهار شبانه روز نماز بخوان و روزه بگیر، این تو را کفایت می کند. و در هر ماه این چنین عمل کن، همان طور که زنان در اوقات مشخصی

از ماه، حیض و پاک می شوند. و اگر بتوانی نماز ظهر را به تأخیر انداخته و در نماز عصر تعجیل کنی، سپس برای هر دو یک غسل کنی و بین هر دو نماز جمع کنی و نماز مغرب را نیز به تأخیر بیندازی و در نماز عشاء تعجیل کنی و برای هر دو یک غسل کنی و میان هر دو نماز (مغرب و عشاء) جمع کنی، این کار را بکن؛ و نیز اگر بتوانی برای نماز صبح نیز غسل کنی، این کار را بکن و و اگر می توانی در مدت استحاضه روزه ات را بگیر.» ایشان فرمود: «وَهَذَا أَعْجَبُ الْأَمْرَيْنِ إِلَيَّ»: «این کار بهترین و پسندیده ترین دو روش، نزد من است.»

[حسن است] [به روایت ابن ماجه - به روایت ترمذی - به روایت ابوداود - به روایت احمد]

معنی حدیث حمنه بنت جحش رضی الله عنها: "من زنی بودم که پیوسته استحاضه می شدم!" یعنی: پیوسته و به شدت و مدت طولانی از وی خون خارج می شد. "بنابراین نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم رفتم تا ایشان را در جریان گذاشته و در این مورد از ایشان سوال کنم." وی نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم رفت تا حکم شرعی مسئله را از ایشان پرسد و اینکه چه باید بکند؟ "یا رسول الله، من زنی هستم که همیشه در حال خونریزی بسیار سخت و طاقت فرسا هستم و پاک نمی شوم. نظرتان در این مورد چیست؟ برآستی مرا از نماز خواندن و روزه گرفتن باز داشته است؟" یعنی: خونریزی، او را از نماز خواندن و روزه گرفتن باز داشته بود، چون گمان می کرد این خون، خون حیض است. سپس رسول الله صلی الله علیه وسلم بیان نمود که این خون در اثر ضربه ی شیطان است و خون حیض نیست. و فرمود: "من تو را به استعمال پاره ای پنبه سفارش می کنم (تا بدان فرج خود را ببندی) چرا که پنبه، خون را از بین می برد." یعنی: پنبه را محکم در فرج خود قرار داده و ببند تا جلوی خون را بگیرد. "حمنه گفت: خون، بیشتر از آن است که پنبه جلوی آن را بگیرد. پس رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: از پارچه استفاده کن" یعنی: علاوه بر پنبه از پارچه ای استفاده کن تا بتواند جلوی خون را بگیرند. "حمنه گفت: خون بیشتر از آن است" یعنی: خون با شدت و به کثرت می ریزد و با پنبه و پارچه خونریزی متوقف نمی شود. "رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: پس تو را به دو امر فرمان می دهم" یعنی دو حکم را برای تو می گویم: اول اینکه: برای هر نمازی غسل کنی. دوم اینکه: میان نماز ظهر با عصر و مغرب با عشاء جمع نموده و سه غسل انجام دهی؛ یک غسل برای نماز ظهر و عصر، یک غسل برای نماز مغرب و عشاء و یک غسل برای نماز صبح. "هریک از این دو را انجام دهی، تو را از دیگری کفایت می کند" یعنی تو در انتخاب یکی از این دو مختاری. "و اگر توانایی انجام هر دو را داشته باشی، تو خود بهتر می دانی کدامیک را انتخاب کنی" یعنی با توجه به اینکه تو به وضعیت خود آگاه تری، هر یک را که می خواهی انتخاب کن. سپس به او فرمود: "بی گمان خون استحاضه، ضربه ای از ضربات شیطان است" یعنی: شیطان از این طریق راهی یافته برای فریب زن در مورد دین و پاکی و نمازش؛ تا اینکه عادتش را فراموش کند؛ گویا ضربه ای است از جانب شیطان؛ و این بخش منافاتی با این مساله ندارد که خون مذکور از رگی بنام عادل خارج می شود. چنانکه در حدیث فاطمه بنت ابی حُبیب رضی الله عنها آمده که گفت: من زنی مستحاضه هستم و پیوسته خون می بینم آیا نماز را ترک کنم؟ رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «لَا، إِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ، وَ لَيْسَ بِحَيْضٍ»: «خیر، این خون از رگ خارج می شود و خون حیض نیست.» بنابراین با توجه به هر دو حدیث می توان گفت: شیطان به آن ضربه زده تا اینکه فوراً نموده است و این ضربه از جانب شیطان حقیقی می باشد. زیرا مانعی برای حمل آن بر این وجه وجود ندارد. "و تو شش یا هفت روز را حیض و قاعدگی ماهیانه حساب کن" یعنی: نماز و روزه را ترک کن و خود را به مدت شش یا هفت روز همچون زنان حائض محسوب کن و در این مدت نماز نخوان؛ و این مدت از آن جهت است که معمولاً عادت زنان شش یا هفت روز طول می کشد. "فی علم الله" یعنی در حکم و شریعت الله. و کلمه ی «أو: یا» در اینجا برای شک و تردید نیست، برای برای ذکر تنوع و این مطلب است که عادت ماهانه ی برخی زنان شش روز طول می کشد و برخی هفت روز؛ بنابراین باید به زنان هم سن و سال و هم خوی و مزاجش بنگرد. "سپس وقتی دانستی از قاعدگی ماهیانه پاک شدی، غسل کن و خون حیض را از بدن و لباس پاک کن، سپس بیست و سه یا بیست و چهار شبانه روز نماز بخوان و روزه بگیر، این تو را کفایت می کند" یعنی چون شش یا هفت روز گذشت، باید غسل کنی؛ و بیش از این مدت در ماه را که بیست و سه یا بیست و چهار روز است، ایام طهر و پاکی است و در این مدت هر عملی را که زنان پاک انجام می دهند مانند نماز و روزه انجام بده و این برای تو کافی است. "و در هر ماه چنین عمل کن، همان طور که زنان در اوقات مشخصی از ماه، حیض و پاک می شوند" یعنی: در هر ماه شش یا هفت روزش را همچون عادت زنان حیض محسوب کن، سپس غسل کن و نمازت را بخوان که بعد از این وقت طهر و پاکی ات می باشد که مدت آن به اندازه ای است که معمولاً سایر زنان پاک سپری می کنند، بیست و سه یا بیست و چهار روز. "و اگر بتوانی نماز ظهر را به تأخیر انداخته و در نماز عصر تعجیل کنی، سپس برای هر دو یک غسل کنی و بین هر دو نماز جمع کنی و نماز مغرب را نیز به تأخیر بیندازی و در نماز عشاء تعجیل کنی و برای هر دو یک غسل کنی و میان هر دو نماز (مغرب و عشاء) جمع کنی، این کار را بکن؛ و

نیز اگر بتوانی برای نماز صبح نیز غسل کنی، این کار را بکن و و اگر می توانی در مدت استحاضه روزه ات را بگیر" یعنی: این کار نزد من محبوب تر است: اگر می توانی نماز ظهر را به تاخیر بینداز و نماز عصر را در اول وقت آن بخوان؛ همچنین نماز مغرب را به تاخیر انداز و نماز عشاء را در اول وقت آن بخوان - این را علما جمع صوری می گویند - اما برای نماز صبح یک غسل انجام بده؛ اگر توانستی چنین بکن، از این رو: زنی که پیوسته خون می بیند سه مرتبه غسل می کند، برای نماز ظهر و عصر، برای نماز مغرب و عشاء و برای نماز صبح و میان نمازهایی که ذکر شد جمع صوری می نماید. "این کار بهترین و پسندیده ترین دو روش، نزد من است" یعنی این امر نزد من محبوبتر است؛ اینکه میان نماز ظهر با عصر و مغرب با عشاء جمع صوری صورت گیرد و سه مرتبه غسل شود، یک بار برای ظهر و عصر، یک بار برای مغرب و عشاء و یک بار برای صبح. اما امر اول این است که برای هر نماز یک غسل شود؛ اما در این حدیث ذکری از غسل نمودن برای هر نماز به میان نیامده است؛ اما در روایت دیگری که ابوداود ذکر کرده این مسئله عنوان شده است: «إِنْ قَوَيْتَ قَاعْتَسِلِي لِكُلِّ صَلَاةٍ، وَإِلَّا فَاجْمَعِي بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ بِغُسْلٍ وَاجِدٍ»: «اگر توانستی برای هر نماز یک غسل انجام بده وگرنه برای دو نماز، یک غسل انجام بده». تردیدی نیست که غسل کردن برای هر نماز با مشقت و سختی همراه است، از این رو رسول الله صلی الله علیه وسلم در مورد مسئله دوم فرمود: «این کار بهترین این دو روش نزد من است»، زیرا آسانتر از اولی است.

<https://sunnah.global/hadeeth/fa/show/10016>

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY

